

גליונות לעיון בפרשת השבוע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
 יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער
 הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

כ"ח א' - י"ד

כי תבוא (תשל"א)

א. שאלה כללית:

השוה ברכות אלה לברכות שב"פ בחוקותי כ"ו ג - י"ג.
 לדעת כמה מפרשים מכונים דברכות בבחוקותי לתקופתה הראשונה של ישיבת ישראל בארצו, ואלו הברכות שבפרשתנו מכוונות לתקופה מאוחרת יותר של "כי תולדו בנים... ונושנתם בארץ".
 הסבר, אלו הבדלים שבין שתי הפרשיות (ביחס לברכות) מתבארים מתוך כך?

ב. ו ברוך אתה בנאך ברוך אתה בצאתך
 רש"י: שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם.

אנשלמה אשתרוך. מדרשי התורה:

גבי דוד נאמר (תהלים קכא ח') "ה' ישמור צאתך ובואך" ובתורה הקדים ביאה ליציאה שנ' "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך". יש לומר כי אדון הנביאים היה מבטיחם. מברכם על ביאת הארץ והבטיחם על ההשגחה הפרטית בבואם, ואמר "וברוך אתה בצאתך". שגם כי יחטאו ויצאו מן הארץ בחטאם יהיה על צד ההשגחה והתוכחה, כאשר ייסר את בנו שמיסרו לטובתו, ובשעת גלותם ישמרם מהכליון ולא יפר בריתו אתם. וזהו שאמר (ויקרא כ"ו מ"ד) "ואף גם זאת בהיותם בארץ גלותם לא מאסתים ולא געלתים... ונעים זמירות דוד המלך, אחר שכבר היו שם הזמרים, כי בחטאם יגלו ושישמרם אז מהכליון ובשרם על שובם ובואם שם לזמן קיים, וזה שאמר "מעולם ועד עולם".

העמק דבר: מתפרש בדברים רבה: "בבואך לפרקמטיא ובצאתך מן הפרקמטיא".
 ואם כן הוא כסדר.

אמנם לאו דוקא פרקמטיא, וכאן איירי בעניני הבית והשדה, והפירוש בבואך לענין ובצאתך מן הענין.

- (1) מה הקשי בפסוקנו שראוהו כל המפרשים?
- (2) מה ההבדל בין תשובותיהם ואיזו מהן נראית לך קרובה לפשוטו של מקרא?
- (3) התוכל לישב את הקשי הנ"ל באופן אחר - בדרך הפשט?

ג. ט' יקימך ה' לו לעם קדוש כאשר נשבע לך.
 כי תשמור את מצוות ה' אלו קיך והלכת בדרכיו.

באור ד"ה יקימך... יעמידך לעם קדוש על ידי שתשמור את מצוות ה'.

העמק דבר ד"ה כי תשמור: באופן שמי שרוצה להתנהג בקדושה ודבקות, לא יחפץ להבדל ממעשה המצוות, שלפעמים הם מסירים הדברות. אבל מכל מקום ההכרח לשמור המצוות, אין השייכים לשמים בין השייכים לאדם וחברו - היינו "והלכת בדרכיו" "מה הוא רחום אף אתה רחום" וכו'.

ויותר נראה דהאי "כי תשמור" אינו תנאי, שהרי כבר כתוב דתנאי בראש הפרשה, אלא הוא ברכה דתשיג מדת הקדושה ודבקות בה' אפילו בשעה שתשמור את מצוות ה'... ויש כמה מצוות מעשיות שאי אפשר לעשותם בשעת דבקות ומכל שכן "והלכת בדרכיו" שהוא עסקי בני אדם, ועי"כ יסיח דעתו בשעת מעשה הקדושה ודבקות, מכל מקום "יקימך ה' לעם קדוש", ומיד אחר המעשה תשיג הדבקות והקדושה כמו שהיה תחילה; והוא סייעתא דשמיא וברכה, דכתב באברהם אבינו ברא' י"ח ג' בעת ביאת האורחים והוא היה מתקדש ודבק באלוהיו.

- xx (1) שני קשיים רצו המפרשים לישב. אלו הם?
- xx (2) כיצד מפרשים הפרושים האלה את מלת "כי" בפסוקנו?
- x (3) מהו - לדעת בעל העמק דבר - ההבדל בין "עם קדוש" ובין "הולך בדרכיו"?
- (4) הסבר את המשפט המסומן בקו. מהו "המעשה"?
- (5) מה ענין אברהם אבינו והכנסת האורחים (בר' י"ח ג') לענינו, מה רצה להוכיח בעזרת המקום ההוא?

ד. י"א והויתרך ה' לטובה

ראב"ע: אם תהיה רעה בארץ ורעב ומארה, אתה תוותר לטובה.

ספורנו: שתהיה הצלחתך בקנינים וזולתם יתרה מהצלחת שאר המצליחים בהם,
 מה ההבדל שבין שני הפרושים? נסה להכריע ביניהם!

השאלות המסומנות x קשות והמסומנות xx קשות ביותר, תפתור לפי הבנתך,
 שאלות וגם תשובות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, רח' הצבי 10 ירושלים.